

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

نمونه سوالات تالیفی ونهایی درس دهم

فلسفه یازدهم انسانی

(چستی انسان ۲)

تهیه و تنظیم

سید احمد صمدانی

استان آذربایجان شرقی

- ۱- فیلسوفان مسلمان با استفاده از آثار..... و پیروان آن وبا الهام از..... خود، در توضیح حقیقت انسان قدمهای بلندی برداشتند.
- ۲- فیلسوفان مسلمان تأکید می کنند که نمی توان انسان را به یک موجود صرفا..... تقلیل داد.
- ۳- فیلسوفان مسلمان، بخصوص ..... و..... تأکید می کنند که نمی توان انسان را به یک موجود صرفا زمینی و مادی تقلیل داد.
- ۴- فیلسوفان مسلمان برای انسان ویژگی هایی ..... مانند آزادگی، کرامت انسانی، نوع دوستی و فضایی از این قبیل قائل شد.
- ۵- فیلسوفان مسلمان با تفکر و تعمق فکری، دینی را قبول کرده بودند که در کتاب آسمانی به روشنی و وضوح از حقیقتی به نام "....." سخن گفته و آن را ..... شمرده است.
- ۶- فیلسوفان مسلمان همچون یا خود..... بودند یا..... را می شناختند که با قدم سلوک و پاکی نفس به مرحله ای رسیده بودند که مراتب برتر و مجرد هستی را شهود می کردند و می دانستند که چنین شهودی در توان بدن مادی انسان نیست.
- ۷- ابن سینا نظر..... را در رابطه با حقیقت انسان پسندید و کوشید این دیدگاه را عمیق تر بیان کند و ابعاد دیگر آنرا روشن نماید.
- ۸- ابن سینا معتقد است که وقتی بدن انسان دوره جنینی را در رحم مادر گذراند و به مرحله ای رسید که صاحب همه اندام های بدنی شد، خداوند..... را به آن عطا می کند.
- ۹- از نظر ابن سینا روح، که جنبه ..... دارد از جنس موجودات مجرد است، استعداد کسب علم از طریق ..... را دارد.
- ۱۰- ابن سینا همچون عارفان برای..... جایگاهی بسیار رفیع در نظام خلقت قائل شد.
- ۱۱- شیخ شهاب الدین سهروردی که یکی از فیلسوفان بزرگ جهان اسلام است و یک ..... نیز محسوب می شود.
- ۱۲- سهروردی بابه مندی از ..... خود بسیاری از حقایق را از طریق شهود درونی به دست می آورد.
- ۱۳- شیخ اشراق تلاش می کند حقایق شهود درونی به زبان ..... بیان کند.
- ۱۴- سهروردی به جای مفهوم ..... بیشتر از مفهوم نور استفاده می کرد.
- ۱۵- سهروردی معتقد بود که هستی،..... است.
- ۱۶- از دیدگاه سهروردی خداوند که ..... است و هیچ ظلمتی در او راه ندارد..... است.
- ۱۷- سهروردی عقیده داشت که ..... همان جنبه نورانی وجود و..... او، همان جنبه ظلمانی اوست.

- ۱۸- از نظر سهروردی خدایا همان نورالانوار،.....است و از خداست که انوار بعدی طلوع می کنند. آنجا که نور وجود به پایین ترین حدّ خود می رسد، .....قرار گرفته است.
- ۱۹- سهروردی نفس انسانی راحقیقتی مربوط به .....می داند که از.....دور افتاده و مشتاق بازگشت به آنجاست.
- ۲۰- حکمت متعالیه نام مکتب فلسفی .....است.
- ۲۱- از نظر حکمت متعالیه ،انسان حقیقتی دوبعدی دارد: ۱- ..... ۲- .....
- ۲۲- طبق نظر حکمت متعالیه روح، چیزی ضمیمه شده به .....نیست، بلکه نتیجه رشد و تکامل خود..... است.
- ۲۳- از نظر ملاصدرا،روح و بدن دو چیز مجزاً نیستند که کنارهم قرار گرفته باشند بلکه اینها.....دارند به گونه ای که روح..... بدن است.
- ۲۴- از منظر ..... هر اتفاقی در روح بیفتد، در بدن ظاهر می شود و هر اتفاقی در بدن رخ دهد، بر روح تأثیر می گذارد.
- ۲۵- طبق نظر ملاصدرا ،.....جسم را به فعالیت و کار می کشاند .....، جسم را زمین گیر می کند.
- ۲۶- از نظر حکمت متعالیه .....آخرین درجه تکاملی است که موجودات زنده می توانند به آن برسند.
- ۲۷- طبق نظر ملاصدرا ظرفیت .....پایان ندارد و روح می تواند به هر مرتبه کمالی در جهان دست یابد.
- ۲۸- طبق نظر ملاصدرا مراحل تکاملی طبیعت، وقتی از.....می گذرد و به انسان می رسد، ظرفیتی .....پیدا می کند
- ۲۹- طبق نظر ملاصدرا مراحل تکاملی طبیعت، وقتی از گیاه و حیوان می گذرد و به انسان می رسد، ظرفیتی.....پیدا می کند.
- و به هیچ درجه ای از کمال قانع نمی شود.
- ۳۰- از نظر ملاصدرا انسان باید با اختیار و اراده..... خود را به فعلیت برساند.
- ۳۱- از نظر ملاصدرا انسان باید مسیر تکاملی به سوی خدا را انتخاب نماید و با .....این مسیر را طی کند.
- ۳۲- از دیدگاه ملاصدرا همه خصلت ها به صورت .....در وجود انسان هست و بالفعل شدن هر کدام از آنها، به .....افراد مربوط است.

@پاسخنامه: ۱- افلاطون و ارسطو/آموزه های دینی ۲- زمینی و مادی ۳- دومورد از موارد داخل پارانترز (فارابی، ابن سینا، خواجه

نصیر، سهروردی، میرداماد، ملاصدرا، سبزواری) ۴- متعالی و ارزشمند ۵- روح/هدیه ای الهی و غیرزمینی ۶- عارف/عارفانی ۷- ارسطو ۸- روح

انسانی ۹- غیرمادی / تفکر ۱۰- عارفان ۱۱- عارف و سالک الی الله ۱۲- الهامات و اشرفات معنوی ۱۳- فلسفه و استدلال ۱۴- وجود ۱۵- مراتب نور ۱۶-

نور محض/نورالانوار ۱۷- نفس انسان/جسم و بدن ۱۸- مشرق عالم/مغرب عالم ۱۹- مشرق عالم / مشرق وجود ۲۰- ملاصدرا ۲۱- روح و بدن ۲۲-

بدن/جسم و بدن ۲۳- وحدتی حقیقی / باطن ۲۴- ملاصدرا ۲۵- روح با نشاط/روح افسرده ۲۶- روح انسانی ۲۷- روح انسان ۲۸- گیاه و حیوان/ابی

نهایت ۲۹- بی نهایت ۳۰- ظرفیت بینهایت ۳۱- ایمان و عمل ۳۲- بالقوه /گزینش ها و شیوه زندگی

@ تعیین کنید کدام عبارت صحیح و کدام یک غلط است.:

۳۳- بسیاری از فیلسوفان مسلمان معاصر تأکید می کنند که نمی توان انسان را به یک موجود صرفاً زمینی و مادی تقلیل داد.

۳۴- بسیاری از فیلسوفان مسلمان دوره قدیم تأکید می کنند که نمی توان انسان را به یک موجود صرفاً زمینی و مادی تقلیل داد.

۳۵- فیلسوفان مسلمان با تفکر و تعمق فکری، دینی را قبول کرده بودند که در کتاب آسمانی به روشنی و وضوح از حقیقتی به نام روح سخن گفته است.

۳۶- کتاب آسمانی انسان را موجودی جاویدان، جانشین خدا در زمین و مسجود فرشتگان محسوب کرده که آسمان ها و زمین را خداوند برای او آفریده و آماده ساخته است.

۳۷- ابن سینا نظر افلاطون درباره حقیقت انسان را پسندید و کوشید این دیدگاه را عمیق تر بیان کند و ابعاد دیگر آنرا روشن نماید.

۳۸- از نظر ابن سینا روح می تواند اموری از قبیل اخلاق، عشق، دوستی، نفرت، پرستش و معنویت را دریابد و آنها را در خود پدید آورد.

۳۹- ابن سینا همچون عارفان برای عقل جایگاهی بسیار رفیع در نظام خلقت قائل شد.

۴۰- ابن سینا برای توصیف بی قراری و کوشش روح برای رسیدن به جایگاه اصلی اش، شعری به زبان عربی سرود و وضعیت روح را با بیانی تمثیلی، در آن شرح داد.

۴۱- ابن سینا و دیگر فلاسفه مسلمان، دیدگاهی نزدیک به سقراط و افلاطون دارند.

۴۲- سهروردی که یکی از فیلسوفان بزرگ جهان اسلام است و یک عارف و سالک الی الله نیز محسوب می شود.

۴۳- سهروردی با بهره مندی از تعقل و تفکر دینی خود بسیاری از حقایق را از طریق شهود درونی به دست می آورد.

۴۴- سهروردی تلاش می کند حقایق شهود درونی به زبان فلسفه و استدلال بیان کند.

۴۵- سهروردی به جای مفهوم وجود بیشتر از مفهوم نورالانوار استفاده می کرد.

۴۶- سهروردی معتقد بود هستی، مراتب نور است. خدواند که نور محض است و هیچ ظلمتی در او راه ندارد واجب الوجود است.

۴۷- از منظر سهروردی سایر مراتب وجود، نور هستی خود را از نورالانوار دریافت می کنند، اما چون نور کامل نیستند، ترکیبی از نور و ظلمت اند.

۴۸- از دیدگاه سهروردی نفس انسان، اگر حقایق بیشتری کسب کند، نورانیت هستی را بهتر رؤیت می کند و می تواند با کسب شایستگی و لیاقت بیشتر، مسیر کمال را طی کند.

۴۹- سهروردی نفس انسانی را حقیقت مربوط به مشرق عالم می داند که از حقیقت وجود دور افتاده و مشتاق بازگشت به آنجاست.

۵۰- طبق نظر حکمت متعالیه روح، چیزی ضمیمه شده به بدن نیست، بلکه نتیجه رشد و تکامل خود جسم و بدن است.

۵۱- از نظر ملاصدرا، روح و بدن دو چیز مجزاً نیستند که کنار هم قرار گرفته باشند بلکه اینها وحدتی حقیقی دارند به گونه ای که یکی (روح) باطن دیگری (بدن) است.

۵۲- از منظر ملاصدرا هراتفاقی در روح بیفتد، در بدن ظاهر نمی شود ولی هراتفاقی که در بدن رخ دهد، بر روح تأثیر می گذارد.

۵۳- طبق نظر ملاصدر روح با نشاط، جسم را به فعالیت و کار می کشاند و روح افسرده، جسم را زمین گیر می کند.

۵۴- از نظر حکمت متعالیه تفکر و تعقل انسانی آخرین درجه تکاملی است که موجودات زنده می توانند به آن برسند.

۵۵- طبق نظر ملاصدرا مراحل تکاملی طبیعت، وقتی از گیاه و حیوان می گذرد و به انسان می رسد، ظرفیتی محدود پیدامی کند.

۵۶- از منظر مکتب فلسفی متعالیه، اگرچه انسان ظرفیت و استعداد محدود دارد، اما این استعداد، به معنای رسیدن حتمی وی به کمالات نیست.

۵۷- از نظر ملاصدرا انسان باید با ذهن و عقل خود ظرفیت بی نهایت خود را به فعلیت برساند.

۵۸- از نظر ملاصدرا انسان باید مسیر تکاملی به سوی خدا را انتخاب نماید و با ایمان و عمل این مسیر را طی کند.

۵۹- از دیدگاه ملاصدرا البته انسانها اختیار دارند که مسیرهای دیگری غیر از مسیر تکامل را برگزینند.

۶۰- از دیدگاه ابن سینا در ابتدای زندگی هرانسانی معلوم نیست وی چه هویتی خواهد داشت، شجاع خواهد بود یا ترسو؟ بخشنده خواهد بود یا بخیل؟ عالم خواهد بود یا نادان؟

* پاسخنامه: ۳۲- ص ۳۴ غ ۳۵- ص ۳۶- ص ۳۷ غ ۳۸- ص ۳۹ غ ۴۰- ص ۴۱ غ ۴۲- ص ۴۳ غ ۴۴- ص ۴۵ غ ۴۶- غ ۴۷-

ص ۴۸ غ ۴۹- غ ۵۰- ص ۵۱- ص ۵۲ غ ۵۳- ص ۵۴ غ ۵۵- غ ۵۶- غ ۵۷- غ ۵۸- ص ۵۹- ص ۶۰- غ

۶۱- هر یک از گزینه های ستون راست بایکی از گزینه های ستون چپ مناسبت دارد، آنها را در کنار هم بنویسید؟ (یک

مورد درست چپ اضافی است)

- ۱- نمی توان انسان را به یک موجود صرفا زمینی و مادی تقلیل داد الف- ابن سینا
۲- ابن سینا نظر او را درباره حقیقت انسان را پسندید ب- ارسطو
۳- روح، که جنبه غیرمادی دارد و از جنس موجودات مجرد است ج- نورمحض
۴- کاربرد مفهوم نور به جای مفهوم وجود د- فیلسوفان مسلمان
۵- نورالانوار و- جسم و بدن
۶- جنبه نورانی وجود از نظر شیخ اشراق ق- تعقل و تفکر
۷- مشرق عالم ک- نفس انسانی
۸- حقیقتی دو بُعدی انسان ی- سهروردی
۹- جنبه ظلمانی وجود از نظر شیخ اشراق ر- ملاصدرا
۱۰- نظریه از جانب بالا ز- خداوند

@ جواب: ۱/د ۲/ب ۳/الف ۴/ی ۵/ج ۶/ک ۷/ز ۸/ر ۹/و ۱۰/الف

@ گزینه صحیح را انتخاب کنید:

- ۶۲- انسان شناسی ابن سینا مبتنی بر..... بوده و متاثر از آرای..... است.
(۱) تکامل روحانی بدن - فارابی (۲) دوگانگی روح و جسم - متکلمان اسلامی (۳) تکامل روحانی بدن - افلاطون (۴) دوگانگی روح و جسم - ارسطو
۶۳- کدام مورد درباره نظر ابن سینا درباره روح نادرست است؟
(۱) جنبه مجرد وجود انسان که استعداد کسب علم را دارد.
(۲) روح دربدو تولد ازسوی خدابه بدن مادی اعطا می شود.
(۳) جنین انسان ابتدا موجودی تک ساحتی بوده و سپس دوساحتی می شود.
(۴) اخلاق ومعنویت اموری هستند که روح آن هارا پدیدمی آورد.
۶۴- براساس وحدت حقیقی روح و بدن درملاصدرا کدام مورد نادرست است؟
(۱) روح باطن بدن انسان (۲) روح ضمیمه بدن نیست (۳) روح نتیجه تکامل بدن است (۴) انسان حقیقتی تک ساحتی است

۶۵- کدام گزینه درباره انسان شناسی ابن سینا و ملاصدرا درست نیست؟

(۱) هر دو حقیقت بدن راروح می دانستند (۲) درابن سیناروح قابلیت تکامل دارد اما نتیجه تکامل نیست.

(۳) وحدت روح و بدن درابن سینا حقیقتی نیست (۴) هر دو جایگاه حقیقتی و شایسته روح را بسیار والا می دانند.

۶۶- این بیت مولوی که "باردیگر از ملک قربان شوم آنچه اندروهم ناید آن شوم" به کدام مضمون زیر دلالت می کند؟

(۱) دوگانگی روح و بدن (۲) تکامل طبیعی روح (۳) تاثیر روح و بدن برهم (۴) استعداد بی نهایت انسان

@ جواب سوالات تستی: ۶۲- (گزینه ۴) ۶۳- (گزینه ۲) ۶۴- (گزینه ۴) ۶۵- (گزینه ۱) ۶۶- (گزینه ۴)

@ سوالات پاسخ کوتاه

۶۷- چگونه فیلسوفان مسلمان به توضیح و تبیین حقیقت انسان قدمهای بلندی برداشتند و آثاری از خو دباقی گذاشتند؟

الف- استفاده آثار افلاطون و ارسطو ب- الهام از آموزه های دینی خود

۶۸- از فیلسوفان مسلمانی که معتقد بودند "نمی توان انسان را به یک موجود صرفا زمینی و مادی تقلیل داد و در همان

حال برای وی ویژگی هایی متعالی و ارزشمند قائل شد. "۴ مورد را نام ببرید؟

فارابی، ابن سینا، خواجه نصیر، سهروردی، میرداماد، ملاصدرا، سبزواری و نیز بسیار از فیلسوفان مسلمان دوره معاصر

۶۹- فیلسوفان مسلمان قدیم و بسیاری از فیلسوفان مسلمان دوره معاصر در توضیح و تبیین حقیقت انسان

بر چه چیزی تاکید داشتند؟

نمی توان انسان را به یک موجود صرفا زمینی و مادی تقلیل داد و در همان حال برای وی ویژگی هایی متعالی و ارزشمند قائل شد.

۷۰- ابن سینا نظر کدام فیلسوف را درباره حقیقت انسان را پسندید و کوشید این دیدگاه را عمیق تر بیان کند و ابعاد دیگر آن

ارسطو

را روشن نماید؟

۷۱- کدام فیلسوف مسلمان همچون عارفان برای روح جایگاهی بسیار رفیع در نظام خلقت قائل شد؟ ابن سینا

۷۲- کدام فیلسوف مسلمان برای توصیف بی قراری و کوشش روح برای رسیدن به جایگاه اصلی اش، شعری به زبان

عربی سرود و وضعیت روح را با بیانی تمثیلی، در آن شرح داد؟

ابن سینا

۷۳- شیخ شهاب الدین سهروردی به عنوان یکی از فیلسوفان بزرگ جهان اسلام است دارای چه خصوصیتی است؟

یک عارف و سالک الی الله نیز محسوب می شود.

۷۴- سهروردی چگونه توانست بسیاری از حقایق را از طریق شهود درونی به دست می آورد و تلاش می کند آنها را به زبان فلسفه و استدلال بیان کند؟

با بهره مندی از الهامات و اشرافات معنوی خود

۷۵- سهروردی به جای استفاده از مفهوم وجود در فلسفه از چه مفهومی استفاده کرد؟ و در مورد خدا چه لفظی به

کاربرد؟ نور / نورالانوار

۷۶- از نظر سهروردی نورالانوار چه ویژگی های دارد؟

خدواند که نور محض است و هیچ ظلمتی در او راه ندارد نورالانوار است.

۷۷- منظور سهروردی از نورالانوار چیست؟

خدواند که نور محض است و هیچ ظلمتی در او راه ندارد نورالانوار است.

۷۸- مراتب نور در فلسفه سهروردی چیست؟

هستی یا وجود

۷۹- منظور از اصطلاحات "نور محض، نورالانوار، نفس انسان، جسم و بدن و مشرق عالم و مغرب عالم" به ترتیب در فلسفه سهروردی چیست؟

خدواند که نور محض است و هیچ ظلمتی در او راه ندارد / خدواند که نور محض است و هیچ ظلمتی در او راه ندارد / جنبه نورانی وجود /

جنبه ظلمانی وجود / خدا یا همان نورالانوار / از خداست که انوار بعدی طلوع می کنند. آنجا که نور وجود به پایین ترین حد خود می رسد، مغرب عالم قرار گرفته است.

حکمت متعالیه

۸۰- مکتب فلسفی ملا صدرا چه نام داشت؟

@سوالات پاسخ کامل

۸۱- دیدگاه فیلسوفان مسلمان از جمله فارابی و ابن سینا درباره انسان چیست؟

نمی توان انسان را به یک موجود صرفاً زمینی و مادی تقلیل داد و در همان حال برای وی ویژگی هایی متعالی و ارزشمند مانند آزادگی، کرامت انسانی، نوع دوستی و فضایی از این قبیل قائل شد.

۸۲- فیلسوفان مسلمان با تفکر و تعمق فکری، کدام نوع دین را قبول داشتند؟ توضیح دهید.

دینی را قبول کرده بودند که در کتاب آسمانی به روشنی و وضوح از حقیقتی به نام "روح" سخن گفته و آن را هدیه ای الهی غیرزمینی شمرده است. همچنین، این کتاب آسمانی انسان را موجودی جاویدان، جانشین خدادارزمین و مسجود فرشتگان محسوب کرده که آسمانها وزمین را خداوند برای او آفریده و آماده ساخته است.

۸۳- نگرش و نظریه فیلسوفان مسلمان نسبت به عرفا و شهود را بنویسید؟

آنان یا خود عارف بودند یا عارفانی را می شناختند که با قدم سلوک و پاکی نفس به مرحله ای رسیده بودند که مراتب برتر و مجرد هستی را شهود می کردند و می دانستند که چنین شهودی در توان بدن مادی انسان نیست.

۸۴- طبق نظر ابن سینا خداوند چه زمانی روح انسانی را به او عطا می کند؟

وقتی بدن انسان دوره جنینی را در رحم مادر گذراند و به مرحله ای رسید که صاحب همه اندامهای بدنی شد، خداوند روح انسانی را به آن عطا می کند.

۸۵- ویژگی های روح انسانی را از ابن سینا بنویسید؟ و بیان کند چگونه استعداد علم را بدست می آورد؟

این روح، که جنبه غیرمادی دارد و از جنس موجودات مجرد است، استعداد کسب علم از طریق تفکر را دارد. این روح همچنین می تواند اموری از قبیل اخلاق، عشق، دوستی، نفرت، پرستش و معنویت را دریابد و آنها را در خود پدید آورد.

۸۶- سهروردی چگونه و از چه طریقی توانست به حقایق دست یابد و کوشید آنها را با چه زبانی بیان کند؟

با بهره مندی از الهامات و اشرافات معنوی خود بسیاری از حقایق را از طریق شهود درونی به دست می آورد و تلاش می کند آنها را به زبان فلسفه و استدلال بیان کند.

۸۷- از نظر سهروردی سایر مراتب وجود در نسبت شان با نور الانوار چه خصوصیات دارند؟

سایر مراتب وجود، نور هستی خود را از نور الانوار دریافت می کنند، اما چون نور کامل نیستند، ترکیبی از نور و ظلمت اند.

۸۸- نظریه سهروردی در مورد نفس انسان را توضیح دهید؟

او عقیده داشت که نفس انسان، همان جنبه نورانی وجود و جسم و بدن او، همان جنبه ظلمانی اوست. این نفس، اگر نورانیت بیشتری کسب کند، حقایق هستی را بهتر رؤیت می کند و می تواند با کسب شایستگی و لیاقت بیشتر، مسیر کمال را طی کند.

۸۹- بر اساس دیدگاه سهروردی نفس انسان چه زمانی می تواند حقایق هستی را بهتر رویت کند؟

خدا یا همان نور الانوار، مشرق عالم است و از خداست که انوار بعدی طلوع می کنند. آنجا که نور وجود به پایین ترین حد خود می رسد، مغرب عالم قرار گرفته است.

۹۰- منظور از اصطلاحات مشرق عالم و مغرب عالم در فلسفه سهروردی چیست؟

خدا یا همان نورالانوار، مشرق عالم است و از خداست که انوار بعدی طلوع می کنند. آنجا که نور وجود به پایین ترین حد خود می رسد، مغرب عالم قرار گرفته است.

۹۱- از نظر سهروردی نفس انسان چگونه حقیقتی است؟

وی نفس انسانی را حقیقتی مربوط به مشرق عالم می داند که از مشرق وجود دور افتاده و مشتاق بازگشت به آنجاست.

۹۲- حقیقت انسان را از دیدگاه ملاصدرا بررسی کنید؟

از دیدگاه این مکتب، حقیقت انسان، همانگونه که بسیاری دیگر از فیلسوفان گفته اند، حقیقتی دوبعدی است: روح و بدن. اما روح، بر اساس این مکتب، چیزی ضمیمه شده به بدن نیست، بلکه نتیجه رشد و تکامل خود جسم و بدن است.

۹۳- رابطه روح و بدن را در مکتب فلسفی حکمت متعالیه بررسی کنید؟

از نظر ملاصدرا، روح و بدن دو چیز مجزا نیستند که کنار هم قرار گرفته باشند بلکه اینها وحدتی حقیقی دارند به گونه ای که یکی (روح) باطن دیگری (بدن) است. بنابراین هر اتفاقی در روح بیفتد، در بدن ظاهری شود هر اتفاقی در بدن رخ دهد، بر روح تأثیر می گذارد.

۹۴- با طرح نمونه و مثالی رابطه روح و نفس را در حکمت متعالیه توضیح دهید؟

به طور مثال، بدن بیمار، روح را هم کسل و بیمار می کند و بدن شاداب به روح هم شادابی می بخشد. همچنین روح با نشاط، جسم را به فعالیت و کار می کشاند و روح افسرده، جسم را زمین گیر می کند.

۹۵- چگونگی ظرفیت و استعداد انسان از دیدگاه حکمت متعالیه را توضیح دهید؟

از نظر حکمت متعالیه روح انسانی آخرین درجه تکاملی است که موجودات زنده می توانند به آن برسند. ظرفیت روح انسان پایان ندارد و روح می تواند به هر مرتبه کمالی در جهان دست یابد.

۹۶- مراحل تکاملی طبیعت را از نظر حکمت متعالیه بنویسید؟

مراحل تکاملی طبیعت، وقتی از گیاه و حیوان می گذرد و به انسان می رسد، ظرفیتی بی نهایت پیدا می کند و به هیچ درجه ای از کمال قانع نمی شود.

۹۷- از دیدگاه حکمت متعالیه انسان چگونه ظرفیت و استعداد بی نهایت خود را به فعلیت می رساند؟

از منظر این مکتب فلسفی، اگرچه انسان ظرفیت و استعداد بی نهایت دارد، اما این استعداد، به معنای رسیدن حتمی وی به کمالات نیست. انسان باید با اختیار و اراده خود این ظرفیت را به فعلیت برساند.

۹۸- چرادرابتدای زندگی معلوم نیست که هوانسانی چه هویتی خواهدداشت؟ دلایل حکمت متعالیه را در این مورد

بنویسید؟

زیراهمه صفات از قبیل شجاعت وترس و... به صورت بالقوه دروجود انسان هست و بالفعل شدن هرکدام از آنها، به گزینش ها و شیوه زندگی افراد مربوط است.

تمرینات وفعالیت های درس دهم چیستی انسان (۲)

تأمل* ص ۷۷

۱- نفس انسان- زیرا نفس انسان مثل کیوتر اعطایی از جانب بالا است.

۲- چون از جایگاهی بلند ورفیع به جایگاهی پست فرود آمده است.

۳- زیرا بدن مادی صرفا یک ابزار برای نفس است اما نفس هم بدون بدن نمی تواند تکلیفی انجام دهد. در واقع نفس و بدن درکنار یکدیگر معنا پیدا می کنند.

تأمل* ص ۷۹

ابن سینا در این مثال وجود وهستی را برماهیت مقدم می پندارد و برخلاف دکارت که می گفت: می اندیشم پس هستم معتقد هست که چون هستم پس می اندیشم و این مثال بیانگر غیرمادی ومجردبودن نفس است.

تأمل* ص ۸۰

۱- هیوط انسان از عالم بالا به عالم پایین

۲- جهان مادی - بله

۳- انسان هایی مقیم در فطرت اول

۴- وابسته شدن به تعلقات دنیوی

۵- با خودشناسی وشناخت حقیقت انسان (نفس) و شناخت جهان وشناخت خداوند متعال

به کار بندیم ص ۸۲

۱- نظر ارسطو: قوه نطق و قابلیت حیات مربوط به نفس است، نه بدن. بدن بدون نفس، یک موجود مرده است.

نظر ابن سینا: نفس انسان موجودی غیرمادی است واستعداد کسب علم از طریق تفکر ا دارد.

نظر دکارت: من همان روح یا نفس است که مرکز اندیشه های ماست.

نظر صدرائیان: روح و بدن دو چیز مجزا نیستند که کنار هم قرار گرفته باشند بلکه اینها وحدتی حقیقی دارند.

نظر داروینست ها: انسان چیزی نیست، جز یک حیوان راست قامت؛ با این تفاوت که از سایر حیوانات پیچیده تر است

نظر ماتریالیست ها: انسان فقط یک بُعد و یک ساخت دارند که همان بُعد مادی و جسمانی است. آنان می گویند ذهن و روان هم چیزی جز مغز و سلسله اعصاب انسان نیست.

نظر سهروردی: نفس انسان، همان جنبه نورانی وجود است. این نفس، اگر نورانیت بیشتری کسب کند، حقایق هستی را بهتر رؤیت می کند و می تواند با کسب شایستگی و لیاقت بیشتر، مسیر کمال را طی کند.

۲- به غیر از داروینست ها و ماتریالیست ها سایر دیدگاه ها حقیقت انسان را بهتر بیان کرده اند. - زیرا سایر دیدگاه ها اعتقاد دارند که انسان علاوه بر بدن یک حقیقت روحانی برتر دارد که اختیار واراده مربوط به آن است.

۳- دیدگاه فلاسفه مسلمان با دیدگاه بهره مندی از همه ابزارهای معرفت (حس، عقل و قلب) نزدیکی بیشتری دارد.

موفق و سر بلند باشید

حال و آینده از آن کسانی است که می اندیشند و اندیشه خود را علی می سازند.

تهیه و تنظیم سید احمد صمدانی از استان آذربایجان شرقی